

(klagers navn)
(klagers adresse)
(postnr)

Oslo 20.01.2012

Norsk Psykologforening
v/ Fagetisk råd (FER)
Postboks 419 Sentrum
0103 Oslo

Klage på psykolog Katrin Koch

Innhold

1.	Innledning	s2
1.1.	Bakgrunn, oppnevning og mandat	s2
1.2.	Hva klagen bygger på	s2
1.3.	Brudd på etiske prinsipper	s2
2.	Møter med innklagede	s3
2.1.	Samtaler og observasjoner	s3
2.2.	Inntrykk	s4
3.	Rapporten	s4
3.1.	”Bakgrunn, mandat og arbeid i saken”	s4
3.2.	”Inntrykk og observasjoner”	s5
3.3.	”Oppsummering av rapportene i saken”	s5
3.4.	”Opplysninger i forbindelse med den aktuelle utredningen”	s6
3.5.	”Vurderinger”	s7
3.5.1.	Barnas utvikling og behov	s7
3.5.2.	Tilknytning til hver av foreldrene	s7
3.5.3.	Konsekvenser ved flytting	s7
3.5.4.	Foreldrenes omsorgs- og samværskompetanse	s8
3.5.5.	Samarbeidsmuligheter	s8
3.6.	Metode og kritikk	s8
3.6.1.	Relevans, holdbarhet og sammenlignbarhet	s8
3.6.2.	Premisser, konklusjon og sammenblandinger	s9
4.	Brudd på etiske prinsipper	s9
4.1.	II.1 Respekt	s10
4.2.	II.2 Kompetanse	s10
4.3.	II.3 Ansvar	s11
4.4.	II.4 Integritet	s11
5.	Avslutning og sanksjoner	s12
6.	Vedlegg	s12
6.1.	Oppnevningensbrev datert 13.12.10	
6.2.	Sakkyndigrapport signert psykolog Katrin Koch, datert 14.04.11	

1. Innledning

1.1. Bakgrunn, oppnevning og mandat

Klager er part i pågående barnefordelingssak hvor innklagede tidligere var oppnevnt som sakkyndig for tingretten. Saken dreier seg om foreldreansvar, daglig omsorg og samvær for 2 gutter (født 2006 og 2008) Saken er nå til behandling i lagmannsretten. Innklagede psykolog Katrin Koch (heretter i fremstillingen benevnt med forkortelse/initialer KK, alternativt ”den sakkyndige” eller ”hun”) ble oppnevnt i brev av 13.12.10 (**vedlegg 1**).

Mandatet er formulert (13.12.10):

”Med utgangspunkt i barnets beste skal domstolen avgjøre hvem av foreldrene barna skal bo fast hos og hvilken samværsordning som skal gjennomføres.

Den sakkyndige skal vurdere barnas tilknytning til hver av foreldrene og de konsekvenser en eventuell flytting fra far til mor må antas å få. Den sakkyndige bes dessuten vurdere barnas utvikling og behov, partenes omsorgs- og samværskompetanse og samarbeidsmuligheter som grunnlag for fastsettelse av samværrets omfang.

Retten legger til grunn at partene samtykker til opphevelse av taushetsplikten overfor private og offentlige instanser den sakkyndige har behov for å snakke med.”

1.2. Hva klagen bygger på

Klagen bygger på kontakt med psykologen og på refleksjoner av rapporten datert 14.04.11. (**vedlegg 2**) innkommet til retten 18.04.11 ifølge dokumentoversikt fra retten (mandag i påskeuken). Rapporten kom klager først i hende like over påske, i realiteten kun en dag før rettsaken begynte, berammet 27-29.04.11 i Oslo tingrett. Klager fikk således liten tid til å forberede imøtegang.

Klager er personlig berørt av både psykolog KKs opptreden og hennes rapport som klager frykter kan ha skadelig innflytelse på prosessen og samarbeidsklimaet mellom partene. KKs konfliktforståelse er ensidig negativ overfor far og hans familie. Det er ikke foretatt en fullstendig og objektiv evaluering av foreldrenes ressursituasjon. Klager reagerer også på at han er blitt beheftet med voldsanklager som gies legitimitet av den sakkyndige gjennom hennes autoritet og posisjon.

1.3. Brudd på etiske prinsipper

Klager anser KKs opptreden og konsekvensene av hennes rapport som så skadelige – for klager selv og hans familie og for tilliten til psykologstanden – at han mener KK må innklages. Klagers anførsler er konkretisert under del 4. Klager har satt seg inn i Psykologforeningens prinsipper slik disse er formulert med inndeling i 4 hovedprinsipper: *Respekt for klientens rettigheter og verdighet (II.1); Kompetanse (II.2); Ansvar (II.3); Integritet (II.4).*

Klager har forstått grunnlaget for klagebehandling (III.3) som en påvisning av at innklagede ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til stadiene i ”*etisk beslutningsprosess*” (III.1.3) under henvisning til brudd på en eller flere av de ovennevnte prinsipper med tilhørende underpunkter om etiske refleksjoner, bl.a. forstått som identifisering av etiske dilemmaer.

2. Møter med innklagede

2.1. Samtaler og observasjoner

Klagers møter fremgår delvis av rapportens s3 (sidehenvisninger til rapporten heretter i parentes). Rapporten har ingen tidspunkt- eller varighetsangivelse og heller ikke konkretiseringer og presisering av temaer under de ulike samtale/observasjonene. Klager har forsøkt å rekonstruere møtene på grunnlag av egne notater og hukommelse.

Første møte med KK fant sted på psykologens kontor 17.02.11 slik også rapporten viser. Samtalen varte ca 1 time 15 minutter. Etter å ha snakket litt om oppdraget oppfordret KK klager til å si noe positivt om mor. For klager har det ikke alltid vært like enkelt å si noe pent om den motparten som har beskyldt ham for grove forbrytelser mot seg og barna, men dette var tydeligvis noe psykologen anså som viktig. Klager nevnte at den forrige psykologen (Mariann Sabina Auestad) hadde erklært seg inhabil etter stillingtagen for mor. Klager mente at en tidligere oppnevnt psykolog (Lis Astorp Thorseng) var mye grundigere.

Andre møte var 28.02.11, samme dag som KK hadde hatt samtale med mor. Varighet ca 1 time. I denne samtalen dreide det seg mye om vold, påstått vold, og om Robust som partene hadde hatt kontakt med. Foreldresamarbeide var tema, KK gjentok på nytt at far ikke måtte snakke stygt om mor.

Den 17.03.11 var KK i barnehagen og snakket først med (navn på barnehageansatt NN) (jf. rapporten s3) Tidsskjema var som følger (ca tidsangivelse, klager har sjekket med NN): samtale med barnehage/NN kl 13-14; far henter barna 1400; hjem til far 1430; servert pizza 1500; av gårde til mor 1530; T-banen 1600. Det videre tidsskjema har ikke klager oversikt over denne dagen, men det fremgår av rapporten at sakkyndige har hatt samtaler og observasjon på turen med mor og hjemme hos henne, hvor lenge disse varte kjenner klager ikke til.

05.04.11 har KK en samtale med fars foreldre hvor klager etter hva hans foreldre har videreformidlet har fått vite at KK ville stryke onsdagssamværet. KK understreket overfor farforeldrene at far ville få beholde omsorgen for barna. Endelig oppfordret KK farforeldrene til å si noe positivt om mor.

Den 13.04.11 tok KK kontakt på kort varsel (en dag i forveien) om at hun ville ha en ny observasjon hos far. KK kom ca kl 1700 og dro ca 1900 før barna ble lagt. Det spesielle denne dagen var at far var hjemme fra jobb pga. feber, både far og barn var delvis syke og trette, noe KK ikke ser ut til å ta med som omstendigheter.

2.2. Inntrykk

KK viste liten tålmodighet i forhold til barna. I en konkret episode (også beskrevet i rapporten på side 4) ber KK far bestemt om å få barna til å slutte å skrike. Barns gråt er ellers ikke unormalt, i denne situasjonen var det en stresset atmosfære delvis tilrettelagt av psykologen selv. Barna var ikke bekvem med den uvante situasjonen hvor mye skulle skje på kort tid. KK virket som om hun var bevisst sin autoritet. Som klager vil komme tilbake til, virket det ikke som om hun var like godt i stand til å ta klager og hans foreldres perspektiv.

Under hjemmebesøket 17.03.11 var det KK som tok opp temaet mor, det var ikke far eller farforeldrene som bragte mor på bane. For far og hans foreldre (som har forsøkt å ta godt imot sin svigerdatter og i utgangspunktet behandlet henne som et nytt og kjært familiemedlem) har det ikke alltid vært enkelt å se det positive i mors ord og handlinger. Klager hadde forventet at psykologen ville forstå dette som en del av helheten.

I møtene med KK opplevde klager at KK hadde en nedlatende holdning til far og hans familie. At det ikke er vurdert som positivt at barna faktisk har en storfamilie på farssiden kan også betraktes som en mangel ved utredningen (se del 3). Under møtene merket far at psykologens holdning ikke var altfor vennlig og imøtekommende, og at hun var seg sin posisjon bevisst.

3. Rapporten

I det følgende vil klager gjennomgå og kommentere rapportens form og innhold. (sidereferanser til rapporten i parentes). Rapporten har dette innholdet iht. kapitteloverskrifter og underavsnitt (sidetall):

(1) Bakgrunn, mandat og arbeid i saken; (2) Inntrykk og observasjoner; (3) Oppsummering av rapportene i saken; (4) Opplysninger i forbindelse med den aktuelle utredningen; (5) Vurderinger.

3.1. Bakgrunn, mandat og arbeid i saken (s1-3)

Til å være en psykolograpport er det en del unødvendig gjengivelse av saksgang, det viktigste er imidlertid at denne delen inneholder flere unøyaktigheter, feil og unyanserte fremstillinger som kan legge føringer i forlengelsen. Det er ikke helt feil å si at det var ”*konflikt og vold mellom foreldrene*” (s1), men det kunne vært formulert mer presist som ”*konflikt og gjensidig vold*” hvilket var tilfelle på tidligere stadium i konflikten.

Det er feil at psykolog Marian Auestad ”*avga en skriftlig rapport*” i rettsmøte 28.09.10 (s2). Rapport kom først senere, og uten at partene fikk rettslig mulighet for kontradiksjon (imøtegåelse). KK legger her føringer på forståelsen, med unøyaktige hentydninger om vold. KK viser til samtale med mor og fremstiller det som om far/klager ikke kjenner til dette, noe som ikke er riktig.

Oversikten over arbeidet (s3) har kun datoreferanse, ikke varighet på samtaler og observasjoner. Det fremgår ikke om samtaler og observasjoner er foretatt som ulike metodiske tilnærminger. ”Arbeid i saken” formidler at KK har ”gjennomgått dokumenter i saken”, men har ingen redegjørelse for fremgangsmåte og perspektiv, med mulig unntak av en forståelse av ”hovedtema i saken” (siste avsnitt) som ikke nødvendigvis korresponderer med mandatet.

3.2. Inntrykk og observasjoner (s3-5)

I denne delen er det en påtagelig sammenblanding av fakta og vurdering, inntrykkene er subjektive oppfatninger uten objektiv redegjørelse for informasjonsinnhenting. Fremstillingen er til dels slagsidepreget tendensiøs. KK bruker uttrykket ”væremåte” om eldstegutten (s3) og tilskriver negativ adferd umiddelbart og ubetinget samspillet med far. Motsatt gis mor positive beskrivelser, både for egen del og sammen med barna, jf. ”*blid, pratsom og søker mors nærhet. (...) samspillet mellom mor og begge barna upåfallende og nært*”.

KK gir ingen alternative tolkninger eller forbehold for situasjonsbetingelser. Begrunnelse mangler for å arrangere observasjon av henting/levering når barnehagen er stengt, hele settingen virker ikke helt logisk motivert. Mor tilskrives evne til åpenhet for ”*ulike tolkninger og drøftinger av barnas reaksjoner*”, motsatt far som fremstilles som temmelig håpløs. Det skapes et bestemt inntrykk av at far ikke mestrer foreldrerollen, det er psykologen som må ordne opp og sette grenser. Dette er ikke nødvendigvis riktig.

KK tar lite høyde for at det hun formidler er representativt for det daglige liv. Fremstillingen er ubalansert, klager (og hans foreldre som også fikk merke psykologens autoritet) ble nervøs i psykologens nærvær, i en situasjon hvor han blir kritisk evaluert av en psykolog som hele tiden maser på at han må si noe positivt om mor. Tilretteleggelsen av samtale og observasjon innenfor en presset tidsramme virker forkjært, det hele var rett og slett veldig masete.

KK viser ikke om hun legger inn forbehold for situasjon og relasjon. Psykologen var en ny voksenperson for barna, det fremgår ikke om psykologen har observert barna i barnehagen. Sammenligningsgrunnlag er et vesentlig tema for utredningen (f.eks. mellom mor og far, mellom hovedomsorg og samværskompetanse, i ulike situasjoner for foreldre og barn), men i liten grad tematisert. KK konkluderer med at far ikke klarer begge barna samtidig, og at mor er den beste forelderen. Allerede på side 5.

3.3. Oppsummering av rapportene i saken (s5-7)

Uten at de fem rapportene som refereres/tolkes er vedlagt blir det vanskelig for ikke å si umulig for FER å etterprøve både KKs og klagers lesning. Klager merker seg en selektiv lesning fra KKs side, hvor det er uforholdsmessig mye om vold og konflikt, kun sporadiske uttrykk for at saker og ting har bedret seg. Klager etterlyser en motivering for hvorfor KK foretar denne oppsummeringen. Er det for å gi psykolog Auestads rapport tyngde og legitimitet, til tross for at hennes rapport ble utarbeidet og fremlagt på temmelig merkelige premisser, både rettslig og utredningsmetodisk.

KK presenterer selektive utvalg av temaer og påstander, ingen metodisk vurderinger av om rapportene holder mål. Auestads rapport får stor plass – ca ½ side, og nevner dennes konklusjon i del 3s siste setning: ”*Barna anbefales flyttet til mor for å sikre en psykologisk sunn utvikling*” (s6). Neppe tilfeldig valgt avslutning. Psykolog Thorsengs 2 rapporter presenteres også. Men klager merker seg at KK leser også disse rapportene som etter grundige utredninger anbefalte far som hovedsorgsforelder, slik at negative trekk ved far og hans familie allikevel blir stående som konklusjon, jf. uttrykksmåten ”*væremåte*” (s7), hvilket kan tolkes som nærmest uforanderlige personlighetstrekk.

3.4. Opplysninger i forbindelse med den aktuelle utredningen (s7-10)

Denne delen har 3 underpunkter om Aktuell situasjon - barna, mor og far. Strengt tatt burde denne delen vært presentert tidligere i rapporten slik at premissene ble tydeligere. Her er premisser og konklusjon delvis bakt inn i hverandre. Fremstillingen er uryddig mht. hva som er relevant faktagrunnlag og hva som er psykologfaglige vurderinger, jf. også tendensen til sammenblanding av premisser og konklusjoner. Det er til dels uklart hvem som er kilde for de forskjellige temaene og utsagnene som fremstilles slik at det er vanskelig å se hva som er viktig og hva som må oppfattes som mer trivielt (f.eks. ”*konflikter om tøy, sekker etc*”, s8).

Fremstillingen er tendensiøst positiv for mor, tilsvarende negativ for far. Slagsidepreget kan illustrere ved at mors historie fremstilles med sympati og optimisme, utsagn gjengis slik at de gir inntrykk av autenticitet (”*spontant*”) mens far må oppfordres om å si noe pent om mor: ”*Verken far eller hans foreldre klarer selv på oppfordring å si noe godt om mor. Alle tre sier at de ikke snakker negativt om mor, men er uansett svært tydelige i stemme og kroppsbruk – også i nærheten av barna*” (s9). KKs tolkning av kroppsspråk er vanskelig å etterprøve uten videoopptak av settingen(e).

Vi får ikke vite om mor tilsvarende har blitt bedt om å si noe pent om far. Vold er et gjentatt tema, på s8-9 er en sekvens som klager reagerer på da han oppfatter at den sakkyndige her ikke bare gir legitimitet til mors voldspåstander, men også begår en stor tabbe rent metodisk ved å henvise til ikke-etterprøvbare symptomer: ”*.. flere episoder med voldsutøvelse nokså detaljert, og sier at han kunne slå eller trakassere henne en til to ganger i uken mens de bodde sammen. Hun forteller om symptomer som en ofte ser hos mishandlede kvinner, konsentrasjonsvansker, drømmer, situasjoner og lukter som kan fremkalle angst og minner. Hun sier spontant at hennes egne reaksjoner nok også forsterker angsten for at det skal skje barna noe*”.

KK viser videre til ”*en venninne av mor*”, til barneverntjenestens saksbehandler og NAV som ”*også har et positivt inntrykk av mor*”. Klager har trass alt forsøkt å leve med mor, det har ikke KK. Klagers situasjon er ikke like positivt beskrevet, intet nettverk, ingen positiv betraktning rundt storfamilien som ressurs. Farmor, som verken er gjenstand for psykologutredning eller part i pågående barnefordelingssak, får dårlige skussmål. Barnevernet får siste ordet i denne delen: ”*Far oppleves å ha vært ganske ustabil*”. Bekymringsmeldinger er nå henlagt (kan ettersendes som dokumentasjon om nødvendig).

3.5. Vurderinger (s10-13)

Denne delen har 5 underpunkter (barnas utvikling og behov; tilknytning til hver av foreldrene; konsekvenser ved flytting; foreldrenes omsorgs- og samværskompetanse; samarbeidsmuligheter) svarende til mandatet. Fremstillingen er her noe ryddigere med tydeligere inndeling av temaer som er gjenstand for vurdering. Men tendensen forsterkes i enkelte av delene, her sies det også ”i likhet med psykolog Auestad”. Barnas problemer tilskrives fars påstått negative forhold til mor.

3.5.1. Barnas utvikling og behov (s10)

KK ”forstår” mer enn hun kan beskrive grunnlaget for sine vurderinger. Klager benekter ikke at det har vært vanskeligheter, men saker og ting går nå bedre. Guttene er i fin utvikling. KK synes mer opptatt av å sverte far og farforeldrene enn å peke på konkrete utviklingstrekk. De to guttene er også forskjellige som personer. Når minstegutten ikke har vist tilsvarende reaksjoner som eldstegutten, taes dette til inntekt for at mors omsorg under samværene er tilstrekkelig god. KK tar ikke høyde for individuelle variasjoner mellom brødrene.

Avslutningsvis om barna diskrediteres fars oppfatning med henvisning til dokumentasjon fra sykehus (om mulig understimulering fra mors side). Det er en meget tvilsom konklusjon at farforeldrene fremstilles som ”primær omsorgsperson” for barna (og for far). Dette er ikke så rent lite krenkende. KK fabulerer mer enn hun bygger på etterprøvbare opplysninger og observasjoner når hun skriver: ”Barn som har vært vitne til vold mellom foreldrene, vil noen ganger ta parti med den som oppleves som sterkest og dermed tryggest.” (s10)

Slik gies påstandene om vold fra far legitimitet – et generelt utsagn anvendt på et konkret tilfelle – dette er metodisk tvilsomt. KK innfører her en alternativ tolkning, når denne går i favør av mor. Ingen andre steder gjør hun det samme, minst av alt alternative forklaringer i fars favør. Antydningen om at barnevernet bør gripe inn er ikke egnet til å stabilisere situasjonen, all den tid frykt for fagfolks maktmisbruk er en del av konflikten (som nevnt er bekymringsmelding henlagt, noe som kan tyde på at det ikke er så ille som KK mener).

3.5.2. Tilknytning til hver av foreldrene (s11)

Dette punktet er tynt og tendensiøst fremstilt. Klager vil ikke bestride KKs begrepsforståelse, men vil bestride KKs grunnpremiss om at mor er så moden som KK fremstiller henne som, og viktigst: at klager selv ikke har ”sluppet rollen som barn” og at han er avhengig av sine foreldre. KK drøfter ingen alternative forståelsesmåter. Hun ser bort fra at mor kan tenkes ”å overføre sine emosjoner på barna”.

3.5.3. Konsekvenser ved flytting (s11)

KK forsterker oppfatningen om barnas vegring for samvær med mor. Det mest tvilsomme under dette punktet er prognosen om at ”det er lite sannsynlig at konflikten mellom foreldrene reduseres ..” bl.a. under henvisning til at rettskonflikten vil fortsette. Mor har fri rettshjelp, far må betale sine saksomkostninger av egen inntekt. KKs prognose bidrar ikke til å dempe konflikten, med hennes rapport har mor fått ”bensin på bålet”. Det er for øvrig lite aktuelt å skille barna slik KK antyder. Hun har ikke forespeilet dette scenariet for klager.

3.5.4. Foreldrenes omsorgs- og samværskompetanse (s12)

Her gjentaes premisset om at far ”synes å være avhengig av sine foreldre for å utøve omsorgen for barna”. I forlengelsen skriver KK om klager: ”*Både hans avhengighet av foreldrene, hans håndtering av konflikten med mor, hans noe reaktive samspillsform og hans manglende forståelse for effekten av vold ...*” Har KK tenkt muligheten av at temaet vold ikke er så sentralt som hun legger som premiss, og at KKs oppheng på vold også blir en selvstendig konfliktfaktor når hun terper på vold hele tiden?

Det er for øvrig vanskelig å se hva dette har med henholdsvis omsorgs- og samværskompetanse å gjøre når de to størrelsene ikke presiseres nærmere. Mor får under dette punktet som vanlig positiv omtale, men her er KK mer nyansert mht usikkerhetsfaktorer. Hvorfor kommer ikke disse usikkerhetene frem i andre kontekster? Her nevnes også språkkunnskaper for første gang. Kanskje burde ressurskartleggingen til KK startet på andre premisser enn mors opplevelse av ”vold” fra klager.

3.5.5. Samarbeidsmuligheter (s12)

På dette punktet innfører KK en ny dimensjon: maktbalanse. Men det konkrete forslaget er ikke utredet nærmere. Like greit da ingen av partene ville godtatt at guttene ikke får vokse opp sammen. Prognosen for samarbeid er ifølge psykolog Katrin Koch dårlig.

En alternativ forklaring er at påstander om vold må minimeres eller aller helst reduseres til null for at partene skal kunne stole mer på hverandre. Dette innebærer at mor må korrigeres for sine oppfatninger, ikke oppfordres til å bygge ut sine scenarier.

3.6. Metode og kildekritikk

KK ser ikke ut til å ha en bevisst metodikk som samtidig står for etterprøving. Verken for innhenting av informasjon eller i møte med sakens parter og komparenter. Kildekritikk betyr at de ulike informasjonene som rapporten bygger på skal være mulig å spore, bl.a. slik at fremstillingen kan ettergås i sømmene. Klager vil kort supplere gjennomgangen av rapporten med noen påpekninger av svakheter i KKs arbeide slik det kommer til uttrykk i rapporten.

3.6.1 Relevans, holdbarhet og sammenlignbarhet

I rapporten er det ingen systematikk i presentasjonen av sakens temaer og vinklinger utover gjengivelse av mandat. Hvorvidt KK har besvart mandatet er først og fremst et rettslig spørsmål som ikke skal taes opp her. Men det kunne vært tydeliggjort hva slags spørsmål og undersøkelsesgjenstander som må anses som mest relevante. Alternativt blir det mye sladder og gjensidige beskyldninger partene mer og mindre bevisst blir dratt med på. I denne saken har KK selv tilskyndet en del uttalelser som neppe er relevant for saken.

KK har i liten grad sjekket om påstander fremkommet er holdbare. Når hun legger så mye vekt på f.eks. påstander om vold, bør hun undersøke nærmere om det stemmer (utover hvilken relevans temaet har for konfliktnivå og samarbeide). I rapporten står det lite eller ingenting om hvilken betydning (relevans) eller hvor holdbart en del opplysninger er. KK drøfter heller ikke om videreformidling av opplysninger innebærer krav til mer presisjon fra KKs side, med konkrete referanser mulig å etterprøve kildekritisk.

Tilrettelegging av situasjoner for å observere samspill må bety at situasjoner skal kunne være sammenlignbare. KK valgte å observere hente/levering når barnehagen var stengt. Hvorfor? Hun har ikke tilsvarende observert henting/levering i barnehagen fra mor. Da kunne hun også ved selvsyn se om det var relevante forskjeller i stemningen når far og mor ikke var tilstede samtidig. For sammenligning bør det foretas minst to observasjoner av samme settingen for mer sikker vurdering. KK konkluderer relativt raskt, jf. s3 ”*mitt umiddelbare inntrykk*”.

3.6.2 Premisser, konklusjon og sammenblandinger

Det er flere steder i rapporten vanskelig å se hva som er premisser og hva som er konklusjoner. KK har en tendens til å presentere sin oppfatning tidlig, for deretter å tilpasse vinklingen som dermed blir stedvis ganske ensidig og unyansert. Flere steder er konklusjon og premisser blandet sammen slik at det er umulig å se hva utredningen legger til grunn før vurderingen foretaes. Beskrivelser er sterkt farget av normative og subjektive syn på partene og deres forhold. Hva som er fakta og hva som er vurdering blir utydelig. Kun ett sted redegjøres det for faglig ståsted (om tilknytning). Klager savner redegjørelse for hvilket faglig grunnlag KK har for å kunne vurdere f.eks. at klager er å betrakte som et ”*barn*”.

Gjengivelse av innholdet i samtaler er blandet i hop med inntrykk fra observasjoner. Tolkninger bakes inn i referater som gir inntrykk av objektivitet. Ulike metodiske tilnærminger flyter sammen i KKs rapport, sammen med informasjon av ulik holdbarhet og relevans. Et vesentlig kildekritisk moment er mulige feilkilder ved bruk av tolk. Dette berøres ikke i rapporten, f.eks. om det kan være tale om misforståelser som har en språklig/kulturell forklaring. Feiltolket og formidlet kanskje gjennom flere ledd. Klager mistenker at KK har vært forutinntatt og at hun har lett etter spesielle kjennetegn og funnet det hun har lett etter. Selv om det ikke har vært der. Tunnelsyn kalles det, eller bekreftelsesfelle.

4. Brudd på etiske prinsipper

Ovenstående gjennomgang av KKs rapport danner grunnlaget for klagers påberopelse av brudd på etiske prinsipper FER anmodes om å ta stilling til. Klager har satt seg inn i Psykologforeningens prinsipper slik disse er formulert med inndeling i 4 hovedprinsipper:

Respekt for klientens rettigheter og verdighet (II.1); Kompetanse (II.2); Ansvar (II.3); Integritet (II.4)

Klager har forstått grunnlaget for klagebehandling (III.3) som en påvisning av at innklagede ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til stadiene i ”*etisk beslutningsprosess*” (ref pkt III.1.3) under henvisning til brudd på en eller flere av de ovennevnte prinsipper.

Psykologer skal forholde seg til ”*Kunnskap basert på forskning og underbygget erfaring*” (jf. I. innledende bemerkninger). Klager mener KK mangler grunnleggende kunnskap om metode i betydningen hvordan hun går frem og innhenter opplysninger som danner underlaget for hennes forståelse og senere anbefalinger. KK mangler systematikk og kan ikke vise til en anerkjent metodisk tilnærming til hvordan hun sorterer samtaler, observasjoner, intervjuer og informasjon fra komparenter, fra partene, eller hvordan hun tolket uttrykkene fra de uskyldige tredjeparter – barna.

4.1. II.1 Respekt

Psykolog Katrin Koch hadde i møtene med klager og hans foreldre en gjennomført negativ holdning. Hun viste delvis forakt og var seg bevisst hvilken makt hun utøvde. I rapporten er det flere sekvenser som viser at hun ikke setter seg inn i klagers situasjon men temmelig konsekvent velger mors fremstilling og virkelighetsoppfatning. Det kan virke som om hun ikke anser at klager i rollen som far er verdig respekt.

Klager blir frenstilt som et ”barn” uten selvstendighet. KK fremstiller i realiteten far som volds mann uten særlige nyanseringer for forbehold og alternative forståelser. Dette ikke bare virker krenkende men kan også være feil forstått. Hvis sakkyndig har en førforståelse som innebærer at hun ser på menn/fedre som voldelige (i det minste potensielt voldelige) representerer dette en kjønnsrollefordom som gjør henne uegnet til å være sakkyndig i saker hvor det er parter av begge kjønn – mor og far.

4.2. II.2 Kompetanse

KKs rapport tyder på manglende sonndring mellom faktafremstilling og vurderinger, mellom referat og tolkning. Flere steder er det meget subjektive fremstillinger uten at grunnlaget er fremstilt objektivt og etterprøvbart. Fremstilling av mor er gjennomgående positiv mens det for fars vedkommende er temmelig negativt.

Klager er usikker på om KK er klar over hvordan en rapport som den klager har måttet slite med virker på de berørte parter. Hvis KK synes det er følgeriktig at den stigmatiserte part vær så god må leve med anklagene og derfor ikke har rett til å oppleve seg krenket, er det en meget kritikkverdig holdning. Hvis hun er uvitende om hvordan den rapporten hun har skrevet kan oppleves konfliktfremmende heller enn opplysende, er det også en svikt.

Enten er KK uvitende om konsekvensene av sitt arbeid og delvis også sin ”væremåte”, eller også er hun seg bevisst hvilken makt hun har og lar klientene få merke det. Partene skal leve med denne rapporten utenfor retten. KK ser ikke ut til å kjenne sine metodiske og faglige begrensninger. Rapporten viser til generelle ideologiske påstander om ”barn som er vitne til vold” – anvendt på dette tilfellet uten metodisk forbehold.

4.3. II.3 Ansvar

Klager mener KK har misbrukt sin posisjon og rolle i saken til både å krenke klager og hans familie, og til å gi fremstillingen av vesentlige saksforhold en unyansert og tendensiøs retning. Med muligheten for økt konfliktnivå i saken som følge av partisk fremstilling, har KK ikke vært seg bevisst etiske dilemmaer underveis i sitt arbeid.

KK har gjennomgått flere tidligere rapporter i saken. Spesielt en rapport (fra psykolog Mariann Sabina Auestad) burde fått klokkene til å ringe for KK da denne rapporten er meget tendensiøs og metodisk sviktende. Heller enn å fremstille kritiske bemerkninger til valg av perspektiv, fremmer hun heller Auestads rapport som veiledende for forståelsen. Blant annet om at far er voldelig.

KK har som psykolog og sakkyndig et selvstendig ansvar for å påtale andre kollegers brudd på etiske regler. Det har hun etter klagers oppfatning ikke gjort her. Manglene i Auestads rapport er påfallende. KK har et ansvar i forlengelsen av sitt oppdrag (jf. om kontinuitet) og for at saken og behov for nye sakkyndige uttalelser er forlenget (etter Auestad og KKs egne bidrag til konflikt og konfliktforståelse).

4.4. II.4 Integritet

KKs fremgangsmåte og rapportfremstilling er ikke redelig. Hun har ikke vært tydelig overfor klager mht. hvordan hun vil tolke det hun har sett. Også overfor farforeldrene har hun gitt doble signaler. Rapporten er partisk og krenkende. Som nevnt er det grunn til å mistenke at KK har misbrukt sin posisjon når hun vet at det er vanskelig for en forelder i en slik sak å motsi eller irritere den sakkyndige, eller å nekte å ha med sakkyndig å gjøre.

Spørsmålet som må stilles til psykologen er om hun selv merker at hun har negative følelser overfor en part i en sak som denne hvor mye står på spill i.f.t. kontakten med barna og for det videre samarbeide mellom foreldrene. I en situasjon hvor KK tilrettelegger mye av sitt arbeid med å presse klager (si noe pent om motparten som har beskyldt ham for vold mot seg og barna), og hvor KK kan mistenkes for å utnytte sin maktposisjon ved å spille på frykten hos de som skal evalueres for sine foreldreegenskaper, er det påfallende at KK ikke innreflekterer forbehold for egen rolle.

Det er en gjennomgående uryddighet i informasjonstilfanget. KK kan også mistenkes for å ha tilrettelagt en situasjon hun visste på forhånd måtte skape unødvendig stress og usikkerhet for alle berørte, i særlig grad også barna, ved at det ble foretatt mange observasjoner på kort tid i ulike hente/leveringssituasjoner. Metodisk er det en betydelig svakhet at hun ikke bygger utredningen på sammenlignbare observasjoner utfra ulike settinger. Det kan virke som hun velger den mest stressende for å kunne skrive mest mulig negativt om den foreldreparten hun har utsett som taper. Det kan også se ut som om psykologens egen autoritet synes viktigere enn barnas komfort, ro og velvære.

5. Avslutning og sanksjoner

Klager vil til slutt nevne at det var et sjokk for ham og hans foreldre som er vesentlig omtalt i rapporten å bli karakterisert slik KK velger å uttrykke seg. Den personlige krenkelsen er ille nok, hva som er verre er at KK anses som en av de mest erfarne psykologene i sakkyndigbransjen. Hun er ansvarlig for etterutdanningsprogram for sakkyndige. FER oppfordres også til å bringe i erfaring om KK har hatt veiledningsansvar overfor psykolog Mariann Sabina Auestad.

Som påpekt er det betydelige metodeproblemer KK ikke har mestret, påpekningene kan gi visse indikasjoner på at hennes utredning ikke holder mål, og at feilaktige vurderinger på sviktende premisser er skadelige for enkeltpersoner og for psykologer som gruppe. Klager anmoder derfor at Fagetisk råd vil finne en passende sanksjon overfor psykolog Katrin Koch. Det er viktig at det rettssøkende publikum kan beskyttes mot skadelig sakkyndigarbeide, og at psykologstanden kan lære av erfaringer, også fra klienthold.

Oslo den 20. januar 2012

(klagers navn)

6. Vedlegg

6.1. Oppnevnelesbrev datert 13.12.10

6.2. Sakkyndigrapport signert psykolog Katrin Koch, datert 14.04.11